

پرواز سایوز از مرکز فضایی گینه

سرانجام پس از سال‌ها انتظار، فضایی‌های سایوز که به اسب برنامه‌های فضایی روسیه مشهور است، از جایی خیلی دورتر از وطنش راهی فضا شد تا جهان شاهد نقطه عطف دیگری از همکاری‌های بین‌المللی در عرصه صنعت فضایی باشد.

جام جم آنلاین: سرانجام پس از سال‌ها انتظار، فضایی‌های سایوز که به اسب برنامه‌های فضایی روسیه مشهور است، از جایی خیلی دورتر از وطنش راهی فضا شد تا جهان شاهد نقطه عطف دیگری از همکاری‌های بین‌المللی در عرصه صنعت فضایی باشد.

این بار سفر سایوز به فضا برخلاف دفعات پیش که به طور سنتی از پایگاه پرتاب فضایی بایکونور واقع در کشور قزاقستان صورت می‌پذیرفت، از هزاران کیلومتر آن سوتر و از مرکز فضایی گینه، در حالی راه فضا را در پیش گرفت که دو ماهواره ناوربی گالیله را با خود حمل می‌کرد.

به این ترتیب اروپاییان نه تنها پای موشک فضایی خوشنام روس‌ها را به پایگاه فضایی خود در آمریکای جنوبی باز کردند بلکه پروژه سامانه ناوربی اختصاصی اروپا را که گالیله نامیده می‌شود نیز رسماً و با حضور دو ماهواره در فضا جشن گرفتند.

انتظار می‌رود با ارسال سایر ماهواره‌های گالیله به فضا در آینده‌ای نزدیک، سامانه گالیله به رقیبی جدی برای جی.پی.اس آمریکایی‌ها تبدیل شود تا انحصار ناوربی ماهواره‌ای را کاملاً بشکند.

موشک فضایی سایوز قدمتی به اندازه عصر فضا دارد. این موشک در واقع نمونه اصلاح شده‌ای از موشک قاره‌پیمای R7 روسی است که اولین ماهواره جهان، اولین موجود زنده جهان و اولین فضاورد جهان را در آغازین روزهای عصر فضا با خود به ماورای جو زمین برده بود.

این موشک یکی از باسابقه‌ترین و امن‌ترین موشک‌های فضایی دنیاست که تمام فضاوردان روسیه و بخش بزرگی از فضاوردان جهان سفر خود به فضا را سوار بر این اسب خوش‌رکاب فضایی تجربه کرده‌اند.

سایوز تا همین چند روز پیش تنها از پایگاه فضایی بایکونور واقع در کشور قزاقستان و چند باری هم از مرکز فضایی پلستسک روسیه واقع در سیبری به فضا سفر کرده بود.

پس از مذاکرات فراوان آژانس فضایی اروپا با مقامات شرکت انرژی روسیه برای ساخت نمونه‌های ویژه‌ای از سایوز که قادر به پرواز از مرکز فضایی گینه باشد، سرانجام قرار بر این شد که اولین پرواز سایوز از این مرکز سال 2009 میلادی، یعنی دو سال پیش اتفاق بیفتد، اتفاقی که بارها به تعویق افتاد تا این که نهایتاً در ظهر جمعه، 29 مهر گذشته، غرش مهیب سایوز در حالی که نخستین ماهواره‌های سامانه ناوربی ماهواره‌ای اروپا را با خود حمل می‌کرد، محوطه مرکز فضایی گینه را به لرزه درآورد.

مرکز فضایی گینه از سال 1355 هجری خورشیدی میزبان پرتاب‌های فضایی فراوانی بوده است.

اولین پرتاب‌ها مربوط به موشک‌های فضایی «آریان یک» بود که شرکت‌هایی از کشورهای مختلف اروپایی غربی در ساخت آن دخیل بودند.

این پایگاه پرتاب فضایی اصالتاً در تملک کشور فرانسه بوده و در خاک گینه فرانسوی، جایی در نزدیکی خط استوا و در آمریکای جنوبی قرار دارد.

نزدیکی به خط استوا و افق باز در شمال و غرب آن که منتهی به اقیانوس اطلس است، باعث شده تا این پایگاه پرتاب فضایی یکی از بهترین مکان‌های پرتاب فضایی جهان محسوب شود.

هرچقدر که یک پایگاه پرتاب فضایی به خط استوا نزدیک‌تر باشد، قادر است درصد بیشتری از انرژی چرخشی زمین را به موشکی که از آنجا پرتاب می‌شود، تقدیم کند بنابراین در شرایط یکسان موشکی که از یک پایگاه پرتاب فضایی نزدیک به خط استوا شلیک می‌شود نسبت به همتای خود که از سکویی نزدیک‌تر به دو قطب شمال و جنوب راهی فضا می‌شود، قادر به حمل محموله فضایی سنگین‌تری خواهد بود.

شرکت آریان اسپیس که اکنون و با نخستین پرواز موفقیت‌آمیز سایوز از پایگاه پرتاب فضایی خود صاحب دو موشک فضایی عملیاتی «آریان پنج» و سایوز است، در نظر دارد در آینده‌ای نزدیک و با پرتاب موشک کوچک‌تری به نام وگا، به بازار محموله‌های فضایی سبک که راهی مدارهای کم‌ارتفاع می‌شوند نیز حمله کند.

موشک فضایی «آریان پنج» که قادر است محموله‌های بسیار سنگینی تا حدود 10 تن را به مدار ژئوسنکرون در ارتفاع 36 هزار کیلومتری زمین حمل کند نیز یکی دیگر از شاهکارهای مهندسی اروپایی است که سال‌هاست خدمات شایانی را به صاحبان ماهواره‌های مخابراتی و آژانس‌های فضایی سراسر دنیا ارائه می‌کند.

به نظر می‌رسد در آینده‌ای نزدیک شرکت آریان اسپیس با دراختیار داشتن سه نمونه موشک فضایی «آریان پنج» ، سایوز و وگا قادر به ارائه سرویس پرتاب‌های فضایی در همه رده‌های وزنی و مداری به سازندگان ماهواره‌ها از ماهواره‌های بزرگ و سنگین مخابراتی گرفته تا ماهواره‌های دانشجویی بسیار کوچک یا کاوشگران فضایی بین سیاره‌ای خواهد بود.

پیش‌بینی می‌شود که با بازنشستگی شاتل‌های فضایی و رویکرد جدید سازمان فضایی ایالات متحده آمریکا، ناسا، به منظور کمک به بخش خصوصی برای ورود به بازار پرتاب‌های فضایی، عرصه سفرهای فضایی به یک بازار بزرگ تجاری تبدیل شود.

در این میان جا دارد مسوولان سازمان فضایی ایران با نگاهی آینده نگرانه و با عنایت به قابلیت اطمینان مناسبی که در پرتابگر فضایی سفیر وجود دارد از هم‌اکنون به فکر ورود به این بازار پررونق باشند.

شهرام یزدان‌پناه - گروه دانش